

ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Η στήλη για το θέατρο στην περιφέρεια αναφέρεται στη δράση τοπικών θεατρικών και γενικά καλλιτεχνικών ομάδων με αναπαραστατικά στοιχεία που δραστηριοποιούνται εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων, Αθήνας και Θεσσαλονίκης. Με γνώμονα την προβολή της ανεξάρτητης τοπικής θεατρικής έκφρασης και δημιουργίας και όχημα τη δικτύωση φορέων και καλλιτεχνών, η στήλη αποσκοπεί στην ενδυνάμωση της περιφερειακής πολιτιστικής κίνησης και στον εμπλουτισμό της εγχώριας θεατρικής σκηνής.

Κάνοντας θέατρο σε μια μικρή επαρχιακή πόλη: η περίπτωση του «Αντίβαρου»

Βέρα Κασωτάκη

Περίληψη: Στο άρθρο θα εξεταστούν οι συνθήκες που οδήγησαν στη δημιουργία της θεατρικής ομάδας «Αντίβαρο», η οποία δραστηριοποιείται τα τελευταία 9 χρόνια στο Ρέθυμνο. Θα μελετηθεί η καλλιτεχνική της δράση και ο ιδιόμορφος της χαρακτήρας, ο οποίος στηρίζεται στον εθελοντισμό των μελών. Θα συζητηθεί ο αντίκτυπος, θετικός και αρνητικός, που αυτός ο χαρακτήρας επιφέρει στη λειτουργία της ομάδας (ετερόκλητο σύνολο ανθρώπων, οργανωτική αδυναμία, παραγωγές χαμηλού κόστους, προσιτό εισιτήριο παραστάσεων) καθώς επίσης και οι αδυναμίες και τα «κακώς κείμενα» που εντοπίζονται στα χρόνια της λειτουργίας της. Θα επιχειρηθεί επιπλέον μια διερεύνηση της αισθητικής ματιάς και της καλλιτεχνικής φιλοσοφίας που χαρακτηρίζει την ομάδα μέσα από την παραστασιογραφία της αλλά και το υπόλοιπο ερευνητικό της έργο (οργάνωση διαλέξεων, συνεδρίου και πρωτοβουλία σύστασης σωματείου ερασιτεχνικών θεατρικών σχημάτων σε Παγκρήτιο επίπεδο). Τέλος, θα γίνει αναφορά στο φεστιβάλ Αντίβαρο, στις παραστάσεις που έχουν φιλοξενηθεί σε αυτό και στον τρόπο που υποδέχτηκε η Ρεθυμνιώτικη κοινωνία αυτή την ιδέα.

Λέξεις-κλειδιά: θεατρική ομάδα, εθελοντές, επαρχία, φεστιβάλ, Αντίβαρο, Ρέθυμνο

Ανοιξη του 2013 στο Ρέθυμνο. Μια ομάδα ανθρώπων της πόλης, φοιτητές, εκπαιδευτικοί, εργαζόμενοι αποφασίζουν να σχηματίσουν μια θεατρική ομάδα και ν' ανεβάσουν για πρώτη φορά επί σκηνής ένα θεατρικό έργο του Νίκου Καζαντζάκη, ενός συγγραφέα δηλαδή που για πολλούς θεωρείται αντιθεατρικός. Διαλέγουν ένα από τα πιο ιδιόρρυθμα κείμενά του, με τίτλο *Κωμωδία, τραγωδία μονόπρακτη* που είχε ως τώρα παραμεληθεί από τους θιάσους στην Ελλάδα. Το Μάη του 2013 ξεκινούν σεμινάρια θεάτρου για να συγκροτηθεί η ομάδα και τον Φλεβάρη του 2014,

παρουσιάζεται σε πανελλήνια πρώτη η παράσταση, εναρκτήρια παραγωγή της ομάδας «Αντίβαρο».

Η ανταπόκριση του ρεθυμνιώτικου κοινού είναι θερμή, η επιτυχία της παράστασης ανέλπιστα, το Αντίβαρο βραβεύεται στο φεστιβάλ ερασιτεχνικού θεάτρου της Ιεράπετρας.³⁷ Προστίθενται επιπλέον παραστάσεις. Με βήματα δειλά επιχειρείται η συνέχεια της δουλειάς, καθώς η ανάγκη για ομαδική δημιουργία και καλλιτεχνική συνδιαλλαγή αλλά και η γοητευτική ιδέα του στησίματος μιας παράστασης εκ του μηδενός (ειδικά στο ταμείο) με πενιχρά μέσα κερδίζουν το στοίχημα. Η ομάδα αποκτά νομική υπόσταση, εκλέγει Διοικητικό Συμβούλιο, καταρτίζεται άτυπος κανονισμός λειτουργίας. Το «Αντίβαρο» ως μη κερδοσκοπικό, καλλιτεχνικό, πολιτιστικό και ερευνητικό σωματείο είναι πια γεγονός.

Εννιά χρόνια τώρα το Αντίβαρο δημιουργεί και προσφέρει στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης του Ρεθύμνου, μιας πόλης που διακρίνεται από ένα χαρακτηριστικό παράδοξο: ενώ ως γνήσια μικρή πόλη της επαρχίας- και δη της νησιωτικής- χαρακτηρίζεται από πολιτιστική ένδεια τον χειμώνα και από πληθώρα διερχόμενων παραστάσεων το καλοκαίρι, ένα πολύ μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού της, ένα ζωντανό κύτταρο αποτελούμενο κυρίως από φοιτητές, εκπαιδευτικούς και ανήσυχους δημότες, στελεχώνει περίπου δεκαέξι ερασιτεχνικές ή ημι-επαγγελματικές θεατρικές ομάδες που δραστηριοποιούνται στην πόλη.³⁸ Βέβαια, για έναν θεατρόφιλο που έχει γνωρίσει τη θεατρική ζωή στην πρωτεύουσα ή σε άλλες, μεγαλύτερες πόλεις, τα δεδομένα αυτά απέχουν αισθητά από την πληθώρα και την ποικιλία θεαμάτων που έχει κατά καιρούς παρακολουθήσει. Ακόμα κι ο μεγάλος αριθμός παραστάσεων που έχει τη δυνατότητα ένας θεατής να δει στο Ρέθυμνο το καλοκαίρι, αφορά παραστάσεις που δεν είναι σε τίποτε διαφορετικές από αυτές που κατά κανόνα συναντάμε στα διάφορα καλοκαιρινά φεστιβάλ της περιφέρειας.

Ο φεστιβαλικός πληθωρισμός του καλοκαιριού σε απόλυτη αντίθεση με την θεατρική Σαχάρα του χειμώνα στο Ρέθυμνο οδηγεί τους φανατικότερους θεατρόφιλους σε τακτικές επισκέψεις στην πρωτεύουσα για θεατρική ενημέρωση ή τους σπρώχνει να δοκιμάσουν κι αυτοί τις δυνάμεις τους κατά την διάρκεια του χειμώνα, δίνοντάς τους την ευκαιρία να συμμετάσχουν κι εκείνοι σε μια θεατρική παράσταση.

Σε αυτές τις συνθήκες λοιπόν ήρθε να προστεθεί και να προσφέρει στο Ρέθυμνο το «Αντίβαρο», φιλοδοξώντας να φέρει κάτι διαφορετικό και καινούριο στα θεατρικά τεκταινόμενα της πόλης. Βάση και κυριότερος άξονας λειτουργίας της ομάδας είναι ο εθελοντισμός. Καμία οικονομική αμοιβή δεν προβλέπεται για τους συντελεστές των παραστάσεων, τα έσοδα χρηματοδοτούν αυτόματα την επόμενη παραγωγή ή το Φεστιβάλ Αντίβαρο που θεσπίστηκε από το 2016 και μετά και για το οποίο θα μιλήσουμε παρακάτω. Η κομβική επιλογή τείνει να κατατάξει το Αντίβαρο στην ομάδα των φιλότιμων ερασιτεχνικών προσπαθειών στην πόλη, την ίδια ώρα όμως το Αντίβαρο καταφέρνει να συγκεντρώσει τον μεγαλύτερο αριθμό μελών με συστηματικές σπουδές πάνω στο καλλιτεχνικό επάγγελμα: θεατρολόγους, ηθοποιούς απόφοιτους δραματικών σχολών, μουσικολόγους, μουσικούς. Ο εθελοντικός χαρακτήρας του Αντίβαρου προσφέρει στους

³⁷ 4^ο Πανελλήνιο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου, τον Οκτώβρη του 2014 στην Ιεράπετρα. Η ομάδα βραβεύεται με τρία πρώτα βραβεία: φωτισμού, χορογραφίας και πρωτότυπης μουσικής και με το τρίτο βραβείο καλύτερης παράστασης.

³⁸ Ως προς τη διασαφήνιση των όρων «ερασιτεχνικό», «επαγγελματικό» και «ημι-επαγγελματικό» θέατρο, θεωρήθηκε σκόπιμο να μην ασχοληθούμε στο παρόν άρθρο, καθότι κάτι τέτοιο μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο άλλης, αυτόνομης μελέτης.

ενεργούς θεατρόφιλους του Ρεθύμνου και μια δυνατότητα που έχει τη σημασία της για τις μέρες που ζούμε, της συμμετοχής στη θεατρική διαδικασία χωρίς την παραμικρή οικονομική επιβάρυνση. Τέλος το εισιτήριο στις παραστάσεις διατηρείται στο κατώτερο δυνατό επίπεδο και δεν έχει ανατιμηθεί τα τελευταία 7 χρόνια.

Τα έργα που θα παρασταθούν αποφασίζονται από κοινού μετά από αρκετά χρονοβόρες αλλά γόνιμες συζητήσεις και αναγνώσεις ενώ, πέρα από έναν σταθερό μόνιμο πυρήνα συνεργατών, η ομάδα είναι ανοιχτή στο κοινό. Κάθε χρόνο απευθύνει κάλεσμα και δέχεται νέα μέλη. Στόχος είναι να παίζουν στις παραστάσεις όλοι όσοι επιθυμούν, ενώ πέρα από αυτό, και οι υπόλοιποι τομείς της παράστασης -σκηνογραφία, κουστούμια, μουσική, φώτα, ηχοληψία- καθώς επίσης και ολόκληρο το οργανωτικό σκέλος -διαφήμιση, κράτηση εισιτηρίων, ταξιδεσία, οργάνωση φεστιβάλ-καλύπτονται από μέλη της ομάδας. Οι συναντήσεις ξεκινούν κάθε Σεπτέμβρη και μετά από ένα διάστημα γνωριμίας, συζητήσεων, αναγνώσεων και θεατρικού παιχνιδιού, ξεκινούν οι πρόβες μαζί με την προετοιμασία του φεστιβάλ.

Το Φεστιβάλ Αντίβαρο προέκυψε από μια εντελώς παράτολμη απόφαση: στην ομάδα συζητιόταν έντονα η ανάγκη να βγει το Αντίβαρο από την εσωστρέφεια του μικρόκοσμου των ερασιτεχνικών προσπαθειών μιας πόλης της περιφέρειας, να ταξιδέψει για να δουν τα μέλη του επαγγελματικό θέατρο υψηλού επιπέδου. Ωστόσο κάτι τέτοιο αποδείχτηκε πολύ δύσκολο εφαρμόσιμο σε πρακτικό επίπεδο (έλλειψη χρόνου, αδυναμία συντονισμού, επαγγελματικές ενασχολήσεις ή οικογενειακές υποχρεώσεις που κρατούσαν καθηλωμένα τα μέλη στο Ρέθυμνο). Προτάθηκε λοιπόν το αντίστροφο: «αν δεν μπορούμε να ταξιδέψουμε στο κέντρο για να δούμε θέατρο, γιατί δεν φέρνουμε εμείς σημαντικές ευέλικτες παραστάσεις της Αθήνας στην πόλη μας;».

Ο ιδεαλιστικός στόχος σκόνταφτε βέβαια στο σημείο που σκοντάφτουν οι περισσότερες χειμερινές θεατρικές προσπάθειες στο Ρέθυμνο και στην ελληνική περιφέρεια εν γένει, στην ανυπαρξία κατάλληλης θεατρικής αίθουσας. Η ομάδα πέρασε πολλά χρόνια για να λύσει το γνωστό σε όλους μέγα πρόβλημα. Βρήκε στέγη για πρόβες σε χώρο που της παραχωρήθηκε από τον Δήμο Ρεθύμνης, σε ένα ιστορικό κτίριο του κέντρου του Ρεθύμνου που στέγαζε διάφορα καλλιτεχνικά εργαστήρια, ο οποίος όμως δεν είχε ποτέ προβλεφθεί ότι μπορεί να φιλοξενήσει θέατρο. Ωστόσο ξεκίνησαν δειλά-δειλά μικρές ή μεγαλύτερες παρεμβάσεις με έξοδα της ομάδας, μέχρι τη μεγάλη απόφαση που έσπρωξε τα πράγματα προς τα μπρος: ο χώρος να μην χρησιμοποιείται πια μόνο για πρόβες αλλά και για παραστάσεις. Με έμπνευση μέλους της ομάδας, σχεδιάστηκαν πρωτότυπες λυόμενες κερκίδες για τους θεατές, αποφασίστηκε αμφιθεατρική διάταξη των θέσεων ώστε να χωρούν όσο το δυνατόν περισσότεροι θεατές, ενώ πρόσφατα προστέθηκε ξύλινο πάτωμα-σκηνή, που καθιστά τον χώρο ένα κανονικό μικρό ατμοσφαιρικό θέατρο. Παράλληλα εξασφαλίστηκε φωτιστικός και ηχητικός εξοπλισμός. Κάποιες πολύ σοβαρές επιπλέον ελλείψεις θα πρέπει να φροντιστούν -πρόσθετες τουαλέτες, καμαρίνια, φουαγιέ θεατών- είναι βέβαια κατανοητό ότι δεν μπορούν να καλυφθούν σε μια μόνο χρονιά, παρά μόνο σε βάθος χρόνου.

Με τη λύση του προβλήματος του χώρου το Αντίβαρο θέσπισε αμέσως το Φεστιβάλ του, χειμερινό και ετήσιο. Ξεκινάει κατά κανόνα με την παραγωγή του Αντίβαρου και ακολουθούν ευέλικτες παραστάσεις από την Αθήνα ή από τις άλλες πόλεις της Κρήτης που θέλουν να ταξιδέψουν την παράστασή τους σε ένα διψασμένο κοινό: Θέατρο του Νέου Κόσμου, Θέατρο Κυδωνία, Θέατρο Τέχνης, Elephas Tiliensis, Bijou de Kant, μερικά από τα βασικότερα σχήματα. Γιάννης Αναστασάκης, Γιάννης Λεοντάρης, Ιώ Βουλγαράκη, Σάββας Στρούμπος μερικοί από τους σημαντικότερους σκηνοθέτες. Γιώτα Φέστα, Λένα Ουζουνίδου, Αμαλία Καβάλη, Νίκος Αλεξίου,

Μάνια Παπαδημητρίου, Dimitri Rekatcevski μερικοί από τους σημαντικότερους ηθοποιούς που παρουσιάστηκαν σ' αυτό, εντελώς ενδεικτικά. Η σταθερότητα του Φεστιβάλ και η μεγάλη συμμετοχή θεατών το καθιέρωσαν ως το μεγαλύτερο χειμερινό θεατρικό φεστιβάλ της Κρήτης.

Η βασική αρχή λειτουργίας του «Αντίβαρου», ο εθελοντισμός, φαίνεται να λύνει πολλά προβλήματα. Αποτελεί τη δύναμη αλλά ταυτόχρονα και την αδυναμία του, το πιο γοητευτικό στοιχείο αλλά και το πιο προβληματικό του κομμάτι. Πρώτα απ' όλα, γιατί είναι κάτι που δεν μπορεί να απαιτηθεί αλλά μόνο να ζητηθεί από τα μέλη. Η ποσότητα χρόνου και εργασίας που μπορεί να διαθέσει ο καθένας δεν ορίζεται από αυστηρό επαγγελματικό πλαίσιο ή συμφωνίες, είναι επομένως ασταθής και αστάθμητη. Η εθελοντική διάθεση δεν είναι μετρήσιμη, δεν μπορεί να ζυγιστεί με αντικειμενικά μέτρα και σταθμά. Ο χρόνος που μπορεί να προσφέρει κάποιος, όσο και η ποιότητα της δουλειάς του, δεν μπορεί να προγραμματιστεί επακριβώς όταν γίνεται σε εθελοντικό πλαίσιο και πολλές φορές, το οργανωτικό πρόβλημα που επιφέρει αυτός ο εθελοντικός χαρακτήρας γίνεται πολύ έντονο. Συνέπεια και αφοσίωση στον κοινό σκοπό αντιπαλεύουν με τον προσωπικό στόχο του καθενός, ζητούν την ανάληψη πρωτοβουλιών και ευθυνών. Στο πλαίσιο αυτό είναι δύσκολο να αποφευχθούν τάσεις συγκεντρωτισμού και το Αντίβαρο δεν μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση. Όλες οι παραγωγές του, εκτός από μία, έχουν σκηνοθετηθεί από τον ίδιο άνθρωπο.

Μια σταθερή ομάδα δέκα ανθρώπων αποτελεί τον βασικό πυρήνα του.³⁹ Επιφορτίζεται με τις περισσότερες εργασίες τον καιρό των παραστάσεων και του φεστιβάλ, ενώ τα υπόλοιπα μέλη ανανεώνονται κάθε δυο ή τρία χρόνια και δρουν επικουρικά. Καθώς μοιραία δεν μοιράζεται πάντα ισόποσα ο φόρτος εργασίας, οι εντάσεις και οι προστριβές είναι δεδομένες. Η ανάγκη για όλο και καλύτερη, έγκαιρη οργάνωση των εργασιών, καταμερισμό των αρμοδιοτήτων, σταθερότητα και συνέπεια στην ανάληψη των ευθυνών παραμένει. Η πιθανότητα να τερματιστεί ο εθελοντικός χαρακτήρας της ομάδας ή ακόμα και να λήξει η περίοδος της εξωστρέφειάς της επανέρχεται τακτικά στις συζητήσεις για το μέλλον της.

Οι παραστάσεις της ομάδας⁴⁰

Η ομάδα ξεκίνησε την καλλιτεχνική της πορεία δίνοντας κατευθείαν το στίγμα που θα ήθελε να ορίζει την δουλειά της: έμφαση στον πειραματικό και ερευνητικό χαρακτήρα των παραστάσεων. Επιλέγοντας άγνωστα ή περιφρονημένα έργα ή άλλα τα οποία προσφέρονταν για να μεταδώσουν έναν σύγχρονο προβληματισμό ή για να δοκιμαστούν νέες μέθοδοι στη θεατρική δουλειά.

Από την άποψη αυτή κάθε έργο αποτελούσε έναν μικρό βήμα: αυτονόητη η σημασία του έργου του Ν. Καζαντζάκη *Κωμωδία, τραγωδία μονόπρακτη* (2014). Λίγο αργότερα το Αντίβαρο απέδωσε φόρο τιμής στο Κρητικό Θέατρο με την *Πανώρια*, του Γεώργιου Χορτάτση (2015), ενώ τον επόμενο χρόνο στράφηκε σε πιο σύγχρονο ρεπερτόριο με Ρ. Β. Φασμπίντερ και *Ελευθερία στη Βρέμη*. Το 2017 παρουσίασε σε πανελλήνια πρώτη και σε συλλογική μετάφραση των μελών του το έργο της Σ. Γκλάσπελ, *Στα Όρια*, βασισμένο στον πλατωνικό μύθο του Σπηλαίου. Την ίδια χρονιά η *Πανωραία*, δραματοποίηση της ποιητικής συλλογής του Νάσου Βαγενά, παρουσιάστηκε

³⁹ Πρόκειται για τους: Μανόλη Σειραγάκη σκηνοθέτη, Κάλη Καραδάκη σκηνογράφο-ενδυματολόγο, Στέλιο Ζουμαδάκη μουσικό, Αντώνη Βαμεδάκη, Νίκο Βαράκη, Δημήτρη Βαρελά, Μαρία Βασιλειάδου, Βέρα Κασωτάκη, Μαρκέλλα Πετρογιαννάκη, Γιάννη Χατζηβασιλείου.

⁴⁰ Για πληρέστερη παρουσίαση της δουλειάς του «Αντίβαρου» και για βιντεοσκοπημένες παραστάσεις μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της ομάδας <https://antivaro.com>

στην Εναλλακτική σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.⁴¹ Η παράσταση αποτέλεσε την πιο εξωστρεφή κίνηση του Αντίβαρου. Στο πλαίσιο του Αναγεννησιακού Φεστιβάλ Ρεθύμνου της ίδιας χρονιάς παρουσιάστηκαν οι *Προσωπογραφίες: Ρεθυμνιωτών*, τέσσερις σκηνοθετημένοι μονόλογοι ανθρώπων του Ρεθύμνου, σε σκηνοθεσία της Βιβής Χατζηκωτούλα.

Ο έντονος κοινωνικός προβληματισμός χαρακτηρίζει τις τέσσερις τελευταίες παραγωγές του Αντίβαρου. Το 2018 ανεβαίνει το *Εκβους* του Πήτερ Σάφερ, το 2019 *Η μέθοδος Γκρόνχολμ* του Τζορντί Γκαλθεράν, το 2020 το *Συγγνώμη* της Μάρτα Μπουτσάκα. Μετά την αναγκαστική παύση λόγω της πανδημίας επιλέχθηκε το έργο του Στρ. Δούκα, *Ιστορία ενός αιχμαλώτου*, φόρος τιμής στα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική καταστροφή.

Οι παραστάσεις του « Αντίβαρου» διακρίνονται από υποβλητική ατμόσφαιρα, λιτό και αφαιρετικό σκηνικό, πολλαπλή διανομή, πρωτότυπη και κατά κανόνα ζωντανή μουσική, σκηνοθεσία που προσπαθεί να αξιοποιεί στο έπακρον τις δυνατότητες του θεάτρου όχι μόνο σε μέσα αλλά κυρίως σε έμπυχο δυναμικό.

Τον τελευταίο καιρό προστέθηκε στα παραπάνω και σοβαρό επιστημονικό-ερευνητικό έργο, προσεγγίζοντας το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Σε συνεργασία με το Εργαστήριο Θεάτρου Κινηματογράφου Μουσικής και την Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης ολοκληρώνεται η ψηφιοποίηση του αρχείου αποκομμάτων τύπου του Κώστα Νίτσου, για την οποία επιχορηγήθηκε από το ΥΠΠΟΑ. Πρόσφατα θεσπίστηκε επίσης το πρόγραμμα ΑΠΟ.ΔΗΜΟΣ. με αντικείμενο τη συλλογή αποκομμάτων του ημερήσιου τύπου παρελθόντων ετών για την πολιτιστική ζωή σε συνεργασία με το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, Εργαστήριο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Νεοελληνικού Θεάτρου, ενώ η πραγματοποίηση του διεθνούς συνεδρίου στο Ρέθυμνο με θέμα το θεατρικό έργο του Παντελή Πρεβελάκη (2022) έχει αφήσει πολύ θετικό αντίκτυπο.

Σημαντικότερο όμως επίτευγμα όλων αυτών είναι το «Φεστιβάλ Αντίβαρο», μια διοργάνωση που λαμβάνει χώρα από τον Μάρτιο του 2016 στο Ρέθυμνο. Το φεστιβάλ, μέρος του οποίου είναι και η παράσταση της ομάδας Αντίβαρο, έρχεται να καλύψει το κενό που υπάρχει στην πόλη σε σχέση με τις προσφερόμενες παραστάσεις. Το ρεθυμνιώτικο κοινό έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει παραστάσεις από την πρωτεύουσα που δεν θα είχε την ευκαιρία να παρακολουθήσει αλλιώς και να γνωρίσει την δουλειά αξιόλογων σύγχρονων δημιουργών, πληρώνοντας χαμηλό αντίτιμο.⁴² Με αυτόν τον τρόπο δίνεται παράλληλα η ευκαιρία σε μικρά θεατρικά σχήματα της πρωτεύουσας να συστήσουν τη δουλειά τους και στο κοινό της επαρχίας, αλλά και στους ντόπιους θεατρόφιλους να δημιουργήσουν συνείδηση και κουλτούρα θεατή, να αποκτήσουν περισσότερα ερεθίσματα, να δουν θέατρο μες στον χειμώνα.

Αδιαμφισβήτητα, αυτή είναι τελικά και η μεγαλύτερη συνεισφορά του Αντίβαρου στην θεατρική κίνηση της πόλης του Ρεθύμνου. Το γεγονός ότι κάθε χρόνο αυξάνεται ο αριθμός των θεατών που παρακολουθεί τις παραστάσεις του φεστιβάλ είναι η μεγαλύτερη απόδειξη για αυτό, ενώ το ότι υπάρχει πλέον μια μεγάλη μερίδα σταθερών «φίλων» της ομάδας αποδεικνύει έμπρακτα την ανάγκη του κόσμου της επαρχίας για τέτοιες κινήσεις και δίνει ώθηση σε αυτούς που τυχαίνει

⁴¹ Για την παράσταση βλ. <https://ejournals.lib.auth.gr/skene/article/view/7614/7643>

⁴² Ο προγραμματισμός των παραστάσεων γίνεται από την ομάδα πολύ νωρίτερα, ενώ συνάπτεται με τον κάθε θίασο ιδιωτικό συμφωνητικό που ορίζει τους όρους συνεργασίας και τις αμοιβές τους. Σε περιπτώσεις sold out παραστάσεων (φαινόμενο αρκετά συχνό) υπάρχει η δυνατότητα έξτρα παράστασης. Τα εισιτήρια κοστίζουν 10, 8 και 6 € ενώ υπάρχει η δυνατότητα αγοράς εισιτηρίου διαρκείας, που κερδίζει συνεχώς δημοτικότητα. Κατά παράδοση, η παγκόσμια μέρα θεάτρου γιορτάζεται από το Αντίβαρο με δωρεάν θεατρική παράσταση για το κοινό. Για τις παραστάσεις που έχει φιλοξενήσει όλα τα χρόνια το φεστιβάλ, αναλυτικά <https://antivaro.com>

να ασχολούνται με τις τέχνες στην επαρχία να συνεχίσουν να το κάνουν, παρά τις δυσκολίες και τις αδυναμίες .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πούχγερ Βάλτερ, «Το θέατρο στην ελληνική επαρχία, μια επισήμανση», στο *Το θέατρο στην Ελλάδα, μορφολογικές επισημάνσεις*, (σ.331-371). Αθήνα: Παϊρίδης.

Σειραγάκης Μανόλης, (2018,10), « Η Πανωραία του Νάσου Βαγενά στο θέατρο «Αντίβαρο» στο Ρέθυμνο», *περιοδικό Σκηνή*, ανάκτηση 28/9/2022 από [Η Πανωραία του Ν. Βαγενά, στο θέατρο 'Αντίβαρο' στο Ρέθυμνο](#) | Σειραγάκης | Σκηνή (auth.gr)

Βιογραφικό: Η Βέρα Κασωτάκη είναι θεατρολόγος-φιλόλογος, κάτοχος ΜΔΕ στην ιστορία και θεωρία του Θεάτρου και του Κινηματογράφου από το Πανεπιστήμιο της Κρήτης. Τα τελευταία είκοσι χρόνια διδάσκει θεατρική αγωγή στην πρωτοβάθμια και στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση ενώ έχει σκηνοθετήσει παραστάσεις με ερασιτεχνικές θεατρικές ομάδες ενηλίκων. Τα τελευταία τρία χρόνια είναι ενεργό μέλος της θεατρικής ομάδας «Αντίβαρο».

Στοιχεία επικοινωνίας: E-mail <verak1980@gmail.com>